

PÄIVITTÄISTAVARAKAUPPA RY

Elintarviketeollisuusliitto

Kaupan ja teollisuuden yleisohje elintarvikkeiden takaisinvetoon

Kaupan ja teollisuuden yleisohje elintarvikkeiden takaisinvetoon

SISÄLLYS

Sisällys	2
Johdanto	3
Lainsäädäntö	3
Riskinarviointi ja vastuut.....	3
Takaisinvetotyypit	4
Terveydelle vaarallisen tuotteen takaisin veto	
Terveydelle vaarattoman tuotteen takaisin veto	
Takaisinvedon suorittaminen	5
Tiedote myymälöihin ja kaupan varastoihin	5
Hävittäminen	6
Esimerkki	6
Toimijan kustannuksellaan julkaisema ilmoitus kuluttajille	
Kuluttajansuoja.....	6

Päivittäistavarakauppa ry

Eteläranta 10, 00130 Helsinki

Puhelin (09) 172 860

Fax (09) 1728 6120

etunimi.sukunimi@pty.fi

■ www.pty.fi

Elintarviketeollisuusliitto ry

Pasilankatu 2, PL 115, 00241 Helsinki

Puhelin (09) 148 871

Fax (09) 1488 7201

info@etl.fi

■ www.etl.fi

JOHDANTO

Tämä kaupan ja teollisuuden yleisohje pakattujen ja pakkaamattomien elintarvikkeiden takaisinvetotilanteisiin on tarkoitettu helpottamaan takaisinvetoon osallistuvien tavarantoimittajien ja kaupan edustajien yhteistyötä sekä selkeyttämään toimenpiteitä erilaisissa takaisinvedoissa. Tehokas tuotteen takaisin veto onnistuu, kun osapuolet tuntevat omat vastuunsa ja tehtävänsä.

Takaisin veto on osa tavarantoimittajan, hankinta- ja logistiikkayritysten sekä myymälöiden omavalvontaa. Jokaisen toimijan omavalvontasuunnitelmissa tulee olla toimintamalli takaisinvetojen hoitamisesta. Tämä yleisohje toimii toimintamallin runkona ja on linkkinä Päivittäistavarakauppa ry:n laatimassa myymälöiden omavalvontaohjeistuksessa.

LAINSÄÄDÄNTÖ

Kaikkia elintarvikealan toimijoita takaisinvetotilanteessa koskevat säännökset ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (ns. yleinen elintarvikeasetus) EY N:o 178/2002 artiklassa 19. EU-komissio on antanut tuotteen poistamisesta markkinoilta ohjeet.

- EY N:o 178/2002 artikla 19
- Tuotteen poistaminen markkinoilta, luku 3
- <http://europa.eu.int>

Yleinen elintarvikeasetus EY N:o 178/2002 artikla 19 edellyttää, että toimijat poistavat markkinoilta elintarvikkeet, jotka eivät ole elintarvikkeen turvallisuutta koskevien vaatimusten mukaisia. Artiklassa todetaan seuraavaa:

Jos elintarvikealan toimija katsoo tai sillä on syytä epäillä, että sen maahantuoma, tuottama, jalostama, valmistama tai jakelema elintarvike ei ole elintarvikkeen turvallisuutta koskevien vaatimusten mukainen, sen on käynnistettävä välittömästi menettelyt kyseisen elintarvikkeen poistamiseksi markkinoilta, jos se ei ole enää kyseisen alkuperäisen toimijan välittömässä valvonnassa, ja ilmoitettava tästä toimivaltaiselle viranomaiselle. Jos tuote on jo mahdollisesti ehtinyt kuluttajalle, elintarvikealan toimijan on tehokkaalla ja täsmällisellä tavalla ilmoitettava kuluttajille syy poistamiseen tai tarvittaessa varmistettava, että kuluttajille jo toimitetut tuotteet palautetaan, jos muut toimenpiteet eivät ole riittäviä korkeatasoisen terveyden suojelun saavuttamiseksi.

Myös kansallisen elintarvikelain kolmannen luvun 16 §:ssä viitataan edellä mainittuun artiklaan. Hallinnollisia pakkokeinoja elintarvikkeiden markkinoilta poistamiseen käsitellään kansallisen elintarvikelain seitsemännessä luvussa.

Vastaavasti EU:n yleisessä elintarvikeasetuksessa (artikla 18) ja kansallisessa elintarvikelaissa (17 §) edellytetään, että toimijoilla on oltava käytössään sellaiset järjestelmät ja menettelyt, joiden avulla ne voivat tunnistaa muut yritykset jäljitettävyyshetjussa yhden askeleen eteenpäin ja yhden taakse päin.

RISKINARVIOINTI JA VASTUUT

Toimijan on itse arvioitava virheelliseksi epäillyn elintarvikkeen nauttimisesta aiheutuva riski. Arvioinnissa on syytä ottaa huomioon varovaisuusperiaate ja arvioida riskiä pahimman mahdollisuuden mukaan (worst case scenario).

Ensimmäiseksi on arvioitava, voiko tuotevirhe vaarantaa kuluttajan terveyden. Esimerkiksi mikrobiologisesti herkän tuotteen lämpökäsittelyn epäonnistuminen, mikrobiologinen kontaminaatio ja allergeenin ilmoittamatta jättäminen ovat syitä, jolloin tuote on yleensä terveydelle vaarallisena vedettävä pois markkinoilta.

Takaisinvedon syynä voi myös olla terveydelle vaaraton laatuvirhe tuotteessa tai sen pakkauksessa. Silloin tuote ei täytä sille asetettuja laatuvaatimuksia esimerkiksi aistinvaraisten ominaisuuksien tai koostumuksen suhteen.

Takaisinvetoja varten sekä kaupan että tavarantoimittajan on nimettävä vastuuhenkilöt. Osapuolet tiedottavat vastuuhenkilöistä toisilleen. Jokainen toimija on velvollinen pitämään yhteystiedot ajan tasalla ja tiedottamaan muutoksista muille osapuolille.

Takaisinvetoa edeltävää riskinarviointia varten tiedonkulun on oltava avointa kaupan ja tavarantoimittajan välillä. Päävastuu takaisinvedosta kuuluu tuotemerkin omistajalle:

- Jos takaisinvedettävä elintarvike on kaupan omaan merkkiin kuuluva eli private label -tuote, päävastuu takaisinvedosta on kaupalla.
- Jos kyse on teollisuuden merkkituotteesta, päävastuu kuuluu tavarantoimittajalle.

TAKAISINVETOTYYPIT

Terveydelle vaarallisen tuotteen takaisin veto

Jos tuote on terveydelle haitallinen tai ihmisravinnoksi soveltumaton, kaupan ja tavarantoimittajan on poistettava se markkinoilta. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira on julkaissut ohjeet elintarvikealan toimijoille takaisinvedosta sekä ilmoittamisesta viranomaisille ja kuluttajille.

■ [Eviran ohjeet takaisinvedosta](#)

■ www.evira.fi

Kun tuote ei ole elintarvikkeiden turvallisuusvaatimusten mukainen, toimijan velvollisuutena on

- a. poistaa elintarvike markkinoilta (ks. sivu 5, Takaisinvedon suorittaminen)
- b. ilmoittaa takaisinvedosta valvontaviranomaisille (toimipaikkaa valvova viranomainen ja Evira)
- c. ilmoittaa kuluttajille tuotteen virheestä ja takaisinvedon syystä sekä tuotteiden palauttamistavasta (esim. palauttamisesta ostopaikkaan)

Toimijan on ilmoitettava takaisinvedosta heti toimipaikkaansa valvovalle viranomaiselle siten kun omavalvontasuunnitelmaan on kirjattu. Tämän lisäksi asiasta ilmoitetaan heti myös Eviraan sähköpostilla osoitteeseen takaisinvedot@evira.fi tai faksilla numeroon 020 7724 350. Ilmoituksessa käytetään Eviran kotisivuilla olevaa takaisinvetolomaketta. Asiakirjat kuten tutkimustodistukset, jotka eivät ole sähköisessä muodossa, on faksattava. Sähköpostin ja faksin aiheeksi merkitään ”Takaisin veto”.

Kuluttajille aiheutuvien riskien ehkäisemiseksi toimijan tulee julkaista maksullinen lehti-ilmoitus sekä laatia tiedote STT:lle (STT:n sähköpostiosoite on toimitus@stt.fi). Tiedotteessa ja lehti-ilmoituksessa kuluttajalle kerrotaan selkeästi, mistä tuotteesta on kyse ja miksi takaisinveto on ryhdytty eli kerrotaan tuotteessa olevasta virheestä.

Lehti-ilmoitus julkaistaan virheen vakavuudesta ja tuotteen levikistä riippuen eri lehdissä ja viestintävälineissä. Toimijoiden tulee antaa viranomaisille tekemässään takaisinvetoilmoituksessa selvitys siitä, miten he aikovat hoitaa ilmoittamisen kuluttajille tehokkaalla ja täsmällisellä tavalla.

Terveydelle vaarattoman tuotteen takaisin veto

Terveydelle vaarattoman tuotteen takaisin veto tehdään (ks. sivu 5, Takaisinvedon suorittaminen), jos elintarvikkeen laatuvaatimukset eivät täyty. Tällainen syy voi olla esimerkiksi virhe tuotteen rakenteessa tai ulkonäössä. Terveydelle vaarallisen tuotteen takaisinvedon toimenpiteitä kuten viranomaisille ilmoittamista ei tässä tilanteessa tarvita.

TAKAISINVEDON SUORITTAMINEN

Jakelutiestä riippumatta (esim. suoratoimitus, terminaalitoimitus tai varastotoimitus) tehdään seuraavat toimenpiteet:

- Tavarantoimittaja ja kauppa sopivat toimintatavoista ja pitävät toisensa ajan tasalla. Samalla päätetään tuotteiden jatkokäsittelystä (esim. palautus tavarantoimittajalle, tuotteiden korjaus tai hävitys).
- Takaisinvedosta vastaava osapuoli laatii tiedotteen myymälöihin ja kaupan varastoihin (ks. sivu 5, Tiedote myymälöihin ja kaupan varastoihin).
- Kaupan vastuuhenkilö toimittaa tiedotteen myymälöihin ja kaupan varastoihin. Jos virheellistä tuotetta on toimitettu suoraan vain muutamiin myymälöihin, voidaan erikseen sopia, että teollisuuden vastuuhenkilö toimittaa tiedotteen ko. myymälöihin.
- Myymälät toimivat tiedotteen ohjeiden mukaan ja hävittävät tai palauttavat tuotteet.
- Varastot toimivat tiedotteen ohjeiden mukaan: estävät tuotteiden keräilyä ja ottavat tuotteiden palautukset vastaan.
- Tavarantoimittaja ja kauppa sopivat takaisinvedosta aiheutuneiden kulujen maksamisesta, kun kokonaiskustannukset ovat selvillä.

TIEDOTE MYYMÄLÖIHIN JA KAUPAN VARASTOIHIN

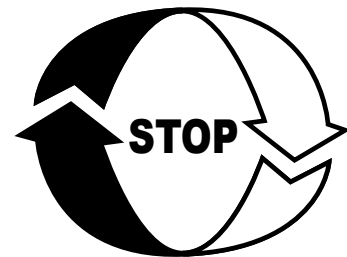
Tiedotteen tulee sisältää seuraavat tiedot:

Takaisinvedosta kertova STOP-merkki

Merkki sijoitetaan tiedotteen oikeaan yläkulmaan.

Merkin saat käyttöösi osoitteesta

■ www.pty.fi/stopmerkki.htm

Tuotetiedot

- elintarvikkeen nimi
- valmistajan, valmistuttajan tai maahantuojan nimi ja valmistuspaikkakunta
- pakkauskoko
- tuotenumero ja/tai EAN-koodi
- viimeinen käyttöpäivä, parasta ennen -päiväys ja/tai valmistuseräkoodi
- toimenpiteen syy (selvitys toimenpiteen syystä sekä tarvittaessa ohje asiakkaalle annettavasta informaatiosta kuten terveystietä ja hyvityksestä)
- muiden erien tilanne

Toimenpidetiedot

- toimenpiteen aikataulu
- takaisin veto vai muu toimenpide (tuhoaminen, myynnistä vetäminen toistaiseksi, palauttaminen myyntiin)

Takaisinvedon suorittajan yhteystiedot

- palautusosoite
- yhteyshenkilö(t)
- vastuuhenkilö

Tiedotteen jakelu

HÄVITTÄMINEN

Toimijat sopivat keskenään tuotteiden hävittämisestä. Terveydelle vaarallisten tuotteiden hävittämiseen on saatava lupa toimipaikkaa valvovalta viranomaiselta.

ESIMERKKI

Toimijan kustannuksellaan julkaisema ilmoitus kuluttajille

TAKAISINVETO: Virhe Rokka-hernekeittotölkin kannen saumassa saattaa aiheuttaa tuotteen pilaantumisen

Hankinta Oy vetää markkinoilta pois Rokka-hernekeittotölkkejä. Tuotteen paino on 435 g. Pakkauksen kannen easy open -saumassa on laatuvirhe, joka saattaa aiheuttaa tuotteen pilaantumisen.

Markkinoilta vedetään pois Rokka-hernekeittotölkit, joiden pohjassa on parasta ennen päiväykset 22.10.2008 tai 12.11.2008. Tuotteeseen on merkitty EAN 1234567891234. Tuotteen valmistusmaa on Suomi ja valmistuttaja on Hankinta Oy.

Kuluttajia pyydetään mainittujen erien tuotteita löytäessään jättämään tölkki avaamatta ja palauttamaan se postimaksutta tuotteen valmistajalle osoitteella

Asiakaspalautus Elintarvike Oy

Sopimus 123456
Laboratorio
PL 1
12345 Paikkakunta

Palauttajaa pyydetään laittamaan palautukseen mukaan omat yhteystietonsa.

Tuotteita, joissa on virheellinen kansi, on toimitettu myyntiin Z-ryhmän sekä X-ryhmän myymälöihin.

KULUTTAJIEN KYSELYT

Hankinta Oy:n kuluttajapalautteet, puh. 1234 5678 klo 9–16
Sähköpostiosoite: kuluttajapalautteet@hankinta.fi

KULUTTAJANSUOJA

Kuluttajalla on oltava mahdollisuus ottaa yhteyttä tuotteesta vastuussa olevaan toimijaan. On suositeltavaa, että toimijoilla on kuluttajapalvelu tai vastaava taho, jonka yhteystiedot on selkeästi ilmoitettu kuluttajille esim. tuotteiden pakkausmerkinnöissä. Tätä samaa yhteystietoa voidaan hyödyntää terveydelle vaarallisten tuotteiden takaisinvedoissa. Kuluttajansuojasta, virhevastuusta ja takuusta saa lisätietoa Kuluttajavirastosta.